

Humanitás

A MOZGÁSKORLÁTOZOTTAK EGYESÜLETEINEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE LAPJA ♦ www.meosz.hu

**GYOD: MIT TEHET A SZÜLŐ,
HA A HAT ÉV ALATTI ÁPOLT
GYERMEK ESETÉN
A SZAKORVOS NEM ÁLLÍT KI
IGAZOLÁST?**

**ROKKANTSÁGI ELLÁTÁS:
HOGYAN LEHET
„ÚJRASZÁMÍTÁST” KÉRNI,
HA VALAKI SOKAT KERESETT
TAVALY?**

**MÁRCIUS 1-JÉTŐL
KEDVEZŐBB
FELTÉTELEKKEL
UTAZHATNAK
A FOGYATÉKOSSÁGGAL
ÉLŐ EMBEREK**

Rokkantsági ellátás: hogyan lehet „újrászámítást” kérni, ha valaki sokat keresett tavaly?	3
Március 1-jétől kedvezőbb feltételekkel utazhatnak a fogyatékossgal élő emberek	4
GYOD: Mit tehet a szülő, ha a hat év alatti ápol gyermek esetén a szakorvos nem állít ki igazolást?	7
Márciustól havonta online tájékoztatókon várjuk – Elsőként a gyógyászati segédeszközök kerülnek terítékre	9
Sikeresen zárult a MEOSZ Korlátok nélkül projektje 2023-ban	10
Elhunyt Deák Ferencné a Mozgáskorlátozottak Sajószentpéteri Egyesületének elnöke	12
A fogyatékos emberek érdekeit szolgáló, innovatív, nemzetközi kutatásban vesz részt a MEOSZ	13
Kerekesszékekkel a világ körül Peru VII. - Cusco, búcsú Perutól	15

Felhívás

a „BICE-BÓCA” Alapítvány a Mozgássérült Gyermekéért a fogyatékossgal élő gyermekek, fiatalok számára
„BICE-BÓCA” tábort szervez

a Magyar Villamos Művek 4.250.000 forintos támogatásával

Fonyódligeten, 2024. június 23 - június 27 között.

(Helyszín: DAM Hotel, 8640 Fonyódliget, Virág u. 3.)

A TÁBORBA JELENTKEZÉS FELTÉTELEI:

Korhatár: 35 évet be nem töltött fogyatékossgal élő gyermek/ fiatal.

A tábor fogyatékossgal élő gyermek/ fiatal részére és 1 fő (nagykorú) kísérő számára ingyenes (szállás, étkezés,
belépők, programok költségei). A táborba jutás és a hazaút költsége a táborozót terheli.

A tábor létszáma 60 fő, 5 fő 12 év alatti és 55 fő 12 év feletti személyt tudunk fogadni.

A jelentkezőket az Alapítvány Kuratóriuma választja ki.

A jelentkezési lapot 2024. 04. 16-ig kell eljuttatni a Tábor szervezési címére/ e-mail címére:

„BICE-BÓCA” Alapítvány a Mozgássérült Gyermekéért

5600 Békéscsaba, Kőlcsey u. 27. ,

e-mail: bicebocaalapitvany@gmail.com

A Jelentkezési lapot a „BICE-BÓCA” Alapítvány honlapjáról www.bicebocaalapitvany.hu lehet letölteni.

Rokkantsági ellátás: hogyan lehet „újrászámítást” kérni, ha valaki sokat keresett tavaly?

A rokkantsági ellátásban részesülők előtt ismert, hogy az ellátásuk összege az egészségi állapotuk komplex felülvizsgálatának eredményétől és a kérelem benyújtását megelőző évben elért keresetüktől függ. Ez azt jelenti, hogy minél nagyobb az egészségkárosodás mértéke és minél magasabb volt az átlagjövedelem, az ellátás annál több lesz. Vannak olyanok, akik alacsony kereset mellett vagy kereset hiányában lettek megváltozott munkaképességűek, ezért számukra a rokkantsági ellátást csak alacsony összegben lehetett megállapítani. A rokkantsági ellátás folyósítása mellett azonban előfordul, hogy magasabb jövedelemre tesznek szert, mint amekkora jövedelem alapján eredetileg megállapították az ellátást. Azt viszont már kevesen tudják, hogy lehetőség van a rokkantsági ellátás újbóli megállapítását kérni, „újrászámíttatni” annak összegét. Cikkünkben azt mutatjuk be, hogy a rokkantsági ellátás újbóli megállapítását mikor érdemes megfontolni, és mi a teendő, ha valaki úgy dönt, hogy él e lehetőséggel.

HOGYAN SZÁMOLJÁK KI A ROKKANTSÁGI ELLÁTÁS ÖSSZEGÉT?

Rokkantsági nyugdíj 2012 óta nem állapítható meg, ennek megfelelően a rokkantsági ellátás nem nyugdíj. A rokkantsági ellátás megállapításához szükséges biztosítási idő a jogosultság megszerzéséhez kell, de az ellátás összegét nem befolyásolja. A rokkantsági ellátás összegét az egészségi állapot mértéke és a kérelem benyújtását megelőző év átlagkeresete határozza meg. Minél rosszabb az egészségi állapot, annál nagyobb százalékot rendelnek hozzá a következők szerint.

A rokkantsági ellátás összege minősítési kategóriák szerint 2024-ben a következő módon alakul:

- 1) B2 minősítési kategóriában az ellátás összege a havi átlagjövedelem 40%-a, de minimum 41 295 Ft és maximum 61 945 Ft (vagyis az alapösszeg 30 és 45 százaléka);
- 2) C2 minősítési kategóriában az ellátás összege a havi átlagjövedelem 60%-a, de minimum 61 945 Ft és maximum 206 480 Ft (vagyis az alapösszeg 40 és 150 százaléka);
- 3) D minősítési kategóriában az ellátás összege a havi átlagjövedelem 65%-a, de minimum 68 830 Ft és maximum 206 480 Ft (vagyis alapösszeg 50 és 150 százaléka)
- 4) E minősítési kategóriában az ellátás összege a havi átlagjövedelem 70%-a, de minimum 75 710 Ft és maximum 206 483 Ft (vagyis az alapösszeg 55 és 150 százaléka).

Fentiek alapján látható, hogy a rokkantsági ellátás összege – és a rehabilitációs ellátás összege is – a havi átlagjövedelemnek a komplex felülvizsgálat eredményétől függően meghatározott százaléka.

A havi átlagjövedelem meghatározását a megváltozott munkaképességű személyek ellátásáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (Mmvtv.) 1. § (1) bekezdés 3. pontja adja meg. Ennek értelmében havi átlagjövedelem

- » a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző naptári évben (referencia-időszak) elért, a 2020. július 1-jét megelőző időszakra a pénzügyi egészségbiztosítási járulék, a 2020. július 1-jétől kezdődő időszakra a társadalombiztosítási járulék (a továbbiakban együtt: társadalombiztosítási járulék) alapját képező jövedelem napi átlagának a 30-szorosa;
- » ha a jogosult a referencia-időszakban nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel, a referencia-időszak kezdő időpontját követően szerzett, a kérelem benyújtásának napját megelőző 180 naptári napi jövedelem napi átlagának 30-szorosa minősül,
- » ha a jogosult amiatt nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, mert a vizsgált időszakban vagy annak egy részében táppénzben, baleseti táppénzben részesült, ha az számára kedvezőbb, a táppénzt, baleseti táppénzt megelőző 180 naptári napi jövedelmet kell figyelembe venni.

E meghatározásból következően a rokkantsági ellátás összege alapvetően a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző naptári évben elért keresettől függ.

MÚLT ÉVBEN SOKAT KERESTEM, SZERETNÉM, HA EZT FIGYELEMBE VENNÉK AZ ELLÁTÁSOM FOLYÓSÍTÁSA SORÁN

Érdemes megfontolni a rokkantsági ellátás „újraszámíttatását”, ha valaki a rokkantsági ellátás mellett korlátlanul folytatható keresőtevékenységéből tavaly magasabb jövedelmet szerzett, mint amekkora jövedelem alapján eredetileg megállapították a rokkantsági ellátását.

Azokról az ellátottakról van szó, akik rokkantsági ellátásuk megállapítását megelőzően alacsonyabb keresettel rendelkeztek, ezért ellátásuk összege nem éri el a kategóriájukban – B2, C2, D és E minősítési kategória esetén – adható maximum összeget, ezt követően azonban a munkájukkal nagyobb jövedelmet tudtak szerezni.

Nagyon fontos tudni, hogy a múlt évben szerzett kereset alapján történő számítás valójában nem újraszámítás, mivel egyidejűleg két rokkantsági ellátásra nem lehet jogosultságot szerezni.

Annak érdekében, hogy a hatóság kiszámolja az új jövedelem alapján a rokkantsági ellátás összegét, a folyósított rokkantsági ellátásról le kell mondani.

HOGYAN TÖRTÉNIK A ROKKANTSÁGI ELLÁTÁSRÓL VALÓ LEMONDÁS ÉS AZ ÚJ KÉRELEM BENYÚJTÁSA?

A jelenleg folyósított rokkantsági ellátás megszüntetését kell kérni, és a rokkantsági ellátás újbóli megállapítása iránt kérelmet kell benyújtani.

Az újabb rokkantsági ellátás megállapítása a korábbi ellátás megszüntetésének napját követő nappal már kérhető az „Adatlap a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránt” elnevezésű formanyomtatvány előterjesztésével.

A nyomtatvány letölthető a QR-kód beolvasásával:

A rokkantsági ellátásról való lemondást és a kérelem benyújtását érdemes egy napon intézni. Ez úgy néz ki, hogy például február 29-től kérni a rokkantsági ellátás megszüntetését, ezzel egyidejűleg pedig március 1-től kérni a múlt évi keresetek alapján az új rokkantsági ellátás megállapítását. Az új kérelem alapján az előző év, azaz idén a 2023-ban megszerzett keresetek alapján számított átlagkereset lesz a rokkantsági ellátás alapja.

Megkönnyíti a rokkantsági ellátás iránti kérelem benyújtását és az újbóli megállapítást, hogy 2024. január 1-től a keresőtevékenységre vonatkozó jogosultsági feltétel megszűnt. Így annak, aki rokkantsági vagy rehabilitációs ellátást igényel nem kell szüneteltetnie vagy megszüntetnie keresőtevékenységét. Ez valamennyi jogviszony keretében végzett munkára igaz, így például a munkaviszonyra, megbízási jogviszonyra, egyéni vagy társas vállalkozói jogviszonyra.

A rokkantsági ellátásról való lemondás és az új kérelem benyújtása a lakó- vagy tartózkodási hely szerint illetékes kormányhivatalnál tehető meg.

■ dr. Villányi Zsuzsanna

Március 1-jétől kedvezőbb feltételekkel utazhatnak a fogyatékossgal élő emberek

2024. március 1-jétől új tarifarendszer lépett életbe a magyar közösségi közlekedésben, amivel - mások mellett - kedvezőbb helyzetbe kerülnek a fogyatékossgal élő emberek is. A korábbi 90%-os kedvezményük helyett 2024. március 1-jétől ők és kísérőik is díjmentesen utazhatnak valamennyi menetrend szerinti tömegközlekedési járművön. A helyjegy köteles vonatokon azonban nekik is helyjegyet, az első osztályon felárat, a feláras autóbuszokon pedig kiegészítő díjat kell fizetniük. A kedvezményt – mely korlátlan számú utazásra jogosít - csak azok a fogyatékossgal élő emberek vehetik igénybe, akik rendelkeznek az ehhez szükséges, a kormányrendeletben meghatározott dokumentumokkal. MEOSZ igazolvánnyal a jogosultságot nem lehet igazolni. A további kedvezményekről és azok részleteiről az alábbiakban olvashatnak.

A 2024. március 1-jétől életbe lépett tarifarendszer révén számos ember kerül kedvezőbb helyzetbe az utazása során. A közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 38/2024. (II. 29.) kormányrendelet rendelkezései közül ezúttal azokat ismertetjük részletesebben, amelyek a fogyatékossgal élő, sajátos nevelési igényű, szociális intézetbe bejáró vagy bentlakó, illetve megváltozott munkaképességű utasokra vonatkoznak.

(Forrás: Pixabay)

■ Hol és hány alkalommal lehet igénybe venni a kedvezményeket?

Az alább részletezett utazási kedvezményeket az arra jogosultak a menetrend szerinti közforgalmú közlekedésben korlátlan számban vehetik igénybe, azonban azok csak Magyarország területén, kizárólag belföldi utazásra szólnak. Ez azt jelenti, hogy a kedvezmények sem a nemzetközi utazásra, sem a nemzetközi utazás magyarországi szakaszára nem használhatók fel.

■ A kedvezmények érvényesek a vonatok első osztályán is?

A vasúti utazás során a kedvezmények - néhány kivételtől eltekintve - csak a 2. kocsiosztályra érvényesek. A 3 év alatti, külön ülőhelyet nem foglaló gyermekek, valamint a hadirokkant személyek és igazolt esetben kísérőjük, valamint a hadiözvegyek az 1. kocsiosztályon is kedvezménnyel utazhatnak.

■ Mire nem jogosít a kedvezmény?

A kedvezmények a vasúti utazás során nem vonatkoznak a helyjegyre, a kiegészítő jegyre, valamint egyéb kiegészítő díjra.

A Volán üzletszabályzata alapján a feláras besorolású országos személyszállítást végző autóbusszjáratokon fizetendő kiegészítő díjra ugyancsak nem vonatkoznak a kedvezmények.

Az emelt szintű szolgáltatást nyújtó járatokon történő utazáshoz a távolsági kiegészítő jegyet a díjmentes utazásra jogosultaknak is meg kell váltaniuk, kivéve a 3 éven aluliakat, hadirokkantakat, hadiözvegyeket.

KIK UTAZHATNAK MÁRCIUS 1-JÉTŐL DÍJMENTESEN A HELYKÖZI KÖZFORGALMÚ KÖZLEKEDÉSBEN?

A fogyatékos utas és egy kísérője mind a helyközi menetrend szerinti (autóbuszos, vasúti), mind pedig a helyi közforgalmú közlekedésben díjmentesen utazhat. Fogyatékossgal élőknek minősülnek - egyebek mellett - azok, akik súlyos fogyatékossguk alapján fogyatékossgai támogatásra, vagy vakok személyi járadékára jogosultak, illetve akik saját maguk, vagy akik után szüleik, törvényes képviselőjük tartós betegség, vagy fogyatékossg miatt magasabb összegű családi pótlékban részesülnek.

Igy a kormányrendelet alapján díjmentesen utazhat

- a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének arcképes igazolványával utazó lát-

tássérült személy vagy a vakok személyi járadékában részesülő és erről szóló igazolással rendelkező vak személy;

- a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének arcképes igazolványával utazó hallássérült személy;
- az a személy, aki vagy akire tekintettel szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, a külön jogszabályban meghatározott okmány alapján;
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény alapján fogyatékossgai támogatásban részesülő személy, a külön jogszabályban meghatározott okmány alapján;
- a fent felsorolt személlyel együtt utazó 1 fő kísérő személy.

■ Mivel kell igazolni a kedvezményre való jogosultságot?

A kedvezményre jogosultságot a fogyatékos, tartósan beteg személy személyazonosító okmányával, továbbá fogyatékossgai támogatás, valamint magasabb összegű családi pótlék esetében a Magyar Államkincstár által kiadott hatósági igazolvánnyal, vakok személyi járadéka esetében az arról kiadott igazolással kell igazolni.

A látássérültek a kedvezményre jogosultságukat ezenkívül a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének (MVGYOSZ) arcképes igazolványával, a hallássérült utasok pedig a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (SINOSZ) által kiadott arcképes igazolvánnyal is tanúsíthatják. MEOSZ igazolvánnyal a jogosultságot nem lehet igazolni.

A kísérő személyazonosságát a kedvezmény igénybevételekor nem vizsgálják, de a kísérő csak akkor jogosult a kedvezményre, ha a fogyatékos személlyel együtt utazik.

KEDVEZMÉNYRE JOGOSULTSÁG AZ ELLÁTOTTAK UTAZÁSI UTALVÁNYA ALAPJÁN

■ Kik jogosultak az ellátottak utazási utalványára?

Az ellátottak utazási utalványára jogosultak köre nem változott. Arra ezután is azok a 65. életévüket még be nem töltött személyek tarthatnak igényt, akiknek az utalványt eddig kiállították. Utalványra jogosultak többek között a rokkantsági járadékosok, valamint a rokkantsági ellátásban részesülők közül azok, akik 2011. december 31-én I., illetve II. csoportos rokkantsági nyugdíjra voltak jogosultak, vagy akiknek egészségkárosodása 70 százalékos, vagy azt meghaladó mértékű.

■ Kik nem jogosultak az ellátottak utazási utalványára?

Azok a rokkantsági ellátásban részesülők, akik nem esnek a fent említett két kategóriába nem jogosultak az ellátottak utazási utalványára. Az ellátottak utazási utalványára a rehabilitációs ellátásban részesülők sem tarthatnak igényt.

■ Milyen kedvezményekre jogosít az ellátottak utazási utalványa?

2024. március 1-jétől lényegesen változtak az utalvánnyal igénybe vehető kedvezmények. Az érintettek az évente eddig korlátozott számban felhasználható kedvezmény helyett mostantól korlátlan számú kedvezményes utazásra jogosultak. Ebben az évben az utalványt még a korábbi formátumban állították ki, ezért azon nem a most hatályos, hanem még a korábbi, a korlátozott kedvezményről szóló tájékoztatás olvasható, ezért azt nem kell figyelembe venni.

■ Mi a kedvezmény mértéke?

Emelkedett a kedvezmény mértéke is. Március 1-jétől helyközi közlekedésben díjmentesen lehet utazni vele, a helyi közlekedésben pedig bizonyos esetekben (pl. a fővárosban, Zalaegerszegen, illetve Esztergomban) 90%-os kedvezménnyel vásárolhat vármegye- és országbérletet az utalványra jogosult személy. Azon a településeken pedig, ahol az említett kedvezményes ország-, illetve vármegye bérlet megvásárlására nincs lehetőség, ott a helyi közlekedésben a település önkormányzatának döntése szerinti szolgáltató által közzétett kedvezményes nyugdíjas bérlet révén biztosított kedvezményt vehetik igénybe az utalványra jogosultak. A nyugdíjas bérletre való jogosultság ebben az esetben a helyi szolgáltató által kiállított igazolvánnyal „igazolvány helyi járatú nyugdíjas bérlet használatához” igazolható.

■ Meddig érvényes az ellátottak utazási utalványa?

Az utalvány érvényessége az adott év január elsejétől a következő év március 31-éig tart.

■ Ki állítja ki az utalványt?

Az utalványt, ahogy eddig, ezután is a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága állítja ki, és itt lehet kérni díjmentesen az utalvány megrongálódása, elvesztése esetén annak cseréjét, pótlását is.

■ Automatikusan küldik az utalványt vagy igényelni kell?

A Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága az ellátottak utazási utalványát minden év március 31-ig megküldi az arra jogosultaknak, akik az utalvány kiküldése évének április 1. napját megelőzően még nem töltötték be a 65. életévüket.

Amennyiben valaki március 31. követően szerez jogosultságot az ellátásra, például áprilisban állapítják meg azt számára, úgy, ha ennek kiküldését a folyósító szerv esetleg elmulasztaná, akkor az utalványt neki kell igényelnie.

■ Mivel kell igazolni a kedvezményre való jogosultságot?

A kedvezményre való jogosultság igazolásához az ellátottak utazási utalványát, valamint az érintett személy személyazonosításra szolgáló okmányát együttesen kell bemutatni.

Illusztráció: Simonyi Eni

KEDVEZMÉNYRE JOGOSULTSÁG SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ (SNI) GYEREK, TANULÓ ÉS KÍSÉRŐJE ESETÉBEN

Továbbra is fennáll az a lehetőség, mely alapján a SNI gyermek (óvodás), illetve tanuló a köznevelési intézmény, illetve a korai fejlesztést, valamint fejlesztő felkészítést nyújtó intézmény által évente kiállított igazolással az intézmény székhelye (telephelye) és az érintett gyermek lakóhelye (tartózkodási helye) közötti helyközi utazás során kedvezményt vehet igénybe. Ez a kedvezmény attól függetlenül jár, hogy a gyermek vagy tanuló a köznevelési szolgáltatást bentlakással, rendszeres vagy alkalmi bejárással, a többségi köznevelési szolgáltatást nyújtó intézményben vagy a fogyatékos típusa szerint létrehozott intézményben veszi igénybe.

■ Hol lehet díjmentesen utazni az igazolással?

A kedvezményre jogosultak a helyközi közlekedésben utazhatnak díjmentesen. A kedvezmény az igazoláson feltüntetett megállók közötti utazáshoz jár, átszállásos utazás esetén az ezen belüli viszonylatokban; ha pedig több lehetséges útirány is van, akkor bármelyikre érvényesíthető. A helyi közlekedésben ez a fajta kedvezmény nem jogosít az ingyenes utazásra.

Erre a kedvezményre a gyermek és legfeljebb két kísérője lehet jogosult. A kísérők ezt a kedvezményt akkor is érvényesíthetik, ha nincs velük a gyermek, viszont az utazás során rendelkezniük kell és fel kell tudni mutatniuk a gyermek/tanuló részére kiállított igazolást és az annak mellékletként a kísérők számára kiállított utazásnyilvántartó-lapot. A kísérők személyazonosságát vizsgálni ebben az esetben sem kell.

KEDVEZMÉNYRE JOGOSULTSÁG A SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYBEN BENTLAKÓ VAGY BEJÁRÓ GONDOZOTT ÉS KÍSÉRŐJE, VALAMINT LÁTOGATÓJA RÉSZÉRE

Ingyenesen veheti igénybe a helyközi közlekedést az ország egész területén a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben meghatározott nappali, valamint szakosított ellátást nyújtó intézmény bentlakója vagy oda rendszeresen, illetve esetenként bejáró gondozottja az ellátást nyújtó vagy a bentlakásos intézmény igazolása alapján.

Ugyancsak díjmentesen utazhat a bentlakó gondozott látogatója, azonban számára ez a kedvezmény csak a lakóhelye vagy tartózkodási helye és az ellátást nyújtó, valamint a bentlakásos intézmény székhelye vagy telephelye között érvényes. A kedvezményre legfeljebb 2 kísérő lehet jogosult.

■ **Bővebb tájékoztató az utazási kedvezményekkel kapcsolatban**

Az utazási kedvezményekkel kapcsolatban részletesen tájékozódhatnak a Volán üzletszabályzatában és díjszabásában,

a MÁV személyszállítási üzletszabályzataiban és díjszabásaiban, a kormányrendeletben, valamint az <https://www.ujtarifa.hu/> oldalon.

■ Gulyásné dr. Bölkény Ágota

GYOD: Mit tehet a szülő, ha a hat év alatti ápoltság gyermek esetén a szakorvos nem állít ki igazolást?

A MEOSZ érdekvédelmi munkája során gyakran előforduló panasz, hogy a fogyatékossgal élő vagy tartósan beteg gyermeket nevelő szülő azért nem kapja meg a gyermekek otthongondozási díját (GYOD), mert a gyermeküket kezelő orvos nem állítja ki a jogosultság megállapításához szükséges szakorvosi véleményt. Ez az igazolás bizonyítja egyfelől a hatéves kor alatti ápoltság gyermek tartós betegségét, fogyatékossgát, másrészt azt, hogy a gyermek a mindennapi tevékenységek (öltözködés, étkezés, tisztálkodás, mosdóhasználat stb.) során mennyire szorul szülei segítségére. Ennek hiányában a GYOD iránti kérelem nem bírálható el, így szülők esnek el az őket megillető ellátástól. A MEOSZ a helyzet rendezése érdekében a szaktárcához fordult javaslataival, illetve megoldást kért a probléma orvoslására. Szövetségünk javaslatait és a szaktárca megoldást célzó ajánlásait cikkünkben ismertetjük.

■ **Miért szükséges a hatéves kor alatti ápoltság gyermek önellátásra való képességének igazolása?**

A GYOD iránti kérelemhez hatéves kor alatti ápoltság gyermek esetén mellékelni kell a gyermeket kezelő szakorvos véleményét arról, hogy a súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg állapot fennáll, illetve ez igazolja a gyermek önellátási képességének mértékét és az önellátásra való képtelenség tényét. (A pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 20. § (3) bekezdés a) pont és 21. § (8) bekezdés) A szakmai vélemény elkészítése során az önellátásra való képesség hiányának megállapítására irányuló vizsgálatot meghatározott értékelési szempont- és pontozási rendszer alapján kell elvégezni figyelembe véve a gyermek korából adódó képességeket. (A magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékossgokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet)

Nagyon fontos kiemelni, hogy a szakorvos kötelezettsége a szakvélemény kiadására irányul, függetlenül attól, hogy abban mit állapít meg. Ezt azt jelenti, hogy a szakorvos nem tagadhatja meg a szakvélemény elkészítését. A szakvéleményt akár olyan tartalommal is ki kell állítania, ha megítélése szerint a gyermek nem tartósan beteg vagy nem fogyatékos. Továbbá a gyermek önellátási képessége is korának megfelelő, azaz a gyermek el tudja látni azokat a mindennapi élethez tartozó feladatokat, amelyet az ő életkorában egy gyermek képes megtenni.

Fentieket összefoglalva amennyiben a szakorvos megítélése szerint például a gyermek tartósan beteg ugyan, de önellátási képessége nem hiányzik, akkor is köteles a szakvéleményt kiállítani. Ilyen tartalmú szakvélemény esetén a kormányhivatal el fogja utasítani a GYOD megállapítása iránti kérelmet, azonban ekkor a szülő jogorvoslathoz való joga nem sérül. A kormányhivatal döntése ellen lehetősége van keresetlevelet benyújtani és vitatni a döntés alapjául szolgáló szakvéleményt. A keresetről az illetékes törvényszék dönt, amely orvosszakmai kérdés esetén igazságügyi orvosszakértő bevonásával fogja megvizsgálni a gyermek kezelőorvosának szakvéleményét.

■ **A szakorvos sokszor megtagadja az igazoltság kiállítását**

Szövetségünk tapasztalata a hozzánk forduló szülői panaszok alapján az, hogy sok esetben a tartósan beteg, illetve fogyatékossgal élő ápoltság gyermeket kezelő szakorvos a szülő erre irányuló kérése ellenére sem állítja ki az igazolást, nem adja át a szükséges szakvéleményt. A szakorvos

sokszor arra hivatkozással nem állítja ki az igazolást – az önellátási képesség meglétét sem igazolja –, hogy álláspontja szerint a gyermek tartósan beteg ugyan, de nem olyan mértékben („nem ágyban fekvő beteg”), hogy a szülő jogosult legyen a GYOD-ra.

A jogszabályok alapján a szakorvosi igazolás célja a betegség vagy fogyatékoság igazolásán túl az önellátásra való képesség megítélése. Az önellátás értékelését (erről szóló szakvélemény kiállítását) hatéves kor alatti gyermeknél a kormányhivatal hivatalból nem végezheti el, illetve a szülő kifejezett kérése esetén sem járhat el ilyen módon. Így a kérelem elbírálásához szükséges igazolás nem áll rendelkezésre a kormányhivatalnál, amelynek hiánya miatt a hatóság kénytelen az eljárást megszüntetni. Az eljárás megszüntetése ellen pedig a szülő hiába él a jogorvoslat lehetőségével, az nem eredményezheti a hiányzó igazolás pótlását, az ellátásra pusztán formai okokból akkor sem lesz jogosult, ha gyermeke egyébként önellátásra valójában nem képes.

Fentiekből következően már a szakorvosnál eldőlt a szülő GYOD-ra való jogosultsága, azzal, hogy a kezelő orvos megtagadja az igazolás, szakvélemény kiállítását.

■ A MEOSZ javaslata az igazolás hiányára

Szövetségünk lehetséges megoldásként azt javasolta a szaktárcának, hogy a hatévesnél idősebb gyermekekhez hasonlóan a hat év alatti gyermek esetében is a háziorvos feladata legyen a fogyatékoság fennálltának vé-

leményezése, míg az önellátásra való képesség meglétét a kormányhivatal vizsgálja meg. Ezzel a szakorvos szerepe arra korlátozódna, hogy a kezelése alatt álló gyermeknek – a magasabb összegű családi pótlékhoz hasonlóan – csak az egészségi állapotáról, tartós betegségről, illetve fogyatékoságáról kell igazolást kiállítania.

■ A szakárca által javasolt megoldás

A MEOSZ megkeresésére a Belügyminisztérium Közigazgatási Államtitkárságától érkezett válasz arról, hogy nem támogatják javaslatunkat, mivel szerintük az igazolás megtagadásának orvoslására van járható út. Azt javasolják, hogy ha a szülő nem kapja meg tartósan beteg vagy fogyatékosággal élő gyermekével kapcsolatban a GYOD-hoz szükséges igazolást, éljen a panasztételi lehetőségével. A panaszt a gyermeket ellátó, illetve a szakorvost alkalmazó intézmény betegjogi képviselőjénél, az egészségügyi intézmény vezetőjénél, a Nemzeti Egészségügyi és Gyógyászati Központnál, vagy az intézmény fenntartójánál nyújthatja be.

■ dr. Villányi Zsuzsanna

PÉLDALEVÉL

Tisztelt Betegjogi Képviselő / Egészségügyi Intézmény Vezető / Nemzeti Egészségügyi és Gyógyászati Központ / Intézmény Fenntartó!

Alulírott szülő panasszal fordulok Önhöz/Önökhöz a gyermekek otthongondozási díjára (GYOD) való jogosultság megállapításához szükséges szakorvosi igazolás kiállításának megtagadása miatt.

Tartósan beteg, illetve fogyatékosággal élő gyermekem – név, születési hely és idő – szakorvosa a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 38. § alapján megállapítható gyermekek otthongondozási díjára való jogosultság elbírálásához szükséges szakorvosi véleményt kifejezett kérésem ellenére nem állította ki.

A pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 20. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a gyermekek otthongondozási díja iránti kérelemhez mellékelni kell hat év alatti ápoltság esetén a Korm. rendelet 21. § (8) bekezdése szerinti szakorvosi véleményt az ápoltság súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg állapotáról, illetve önellátási képességének mértékéről.

A szakorvosi vélemény más dokumentummal nem pótolható.

Az illetékes kormányhivatal tájékoztatása szerint a szakorvosi vélemény hiányában a gyermekek otthongondozási díjának megállapítása iránti kérelemem nem bírálható el, az eljárást a szükséges dokumentum hiányában meg kell szüntetnie. A kormányhivatal eljárást megszüntető döntése elleni jogorvoslat nem vezet eredményre, mivel a megszüntetésre a GYOD-ra való jogosultságot döntően befolyásoló dokumentum hiányára tekintettel került sor.

Kérem, szíves intézkedését az iránt, hogy panaszom alapján a tartósan beteg, fogyatékosággal élő gyermekemre tekintettel a gyermekek otthongondozási díjához szükséges szakorvosi véleményt kiállítsák és részemre átadják.

Kelt,

Tisztelettel,

Szülő aláírása

Márciustól havonta online tájékoztatókon várjuk

■ Elsőként a gyógyászati segédeszközök kerülnek terítékre

Márciustól minden hónap utolsó szerdáján online tájékoztató előadást tartunk a mozgáskorlátozott emberek életét leginkább érintő témák kapcsán. Elsőként, március 27-én a gyógyászati segédeszközökkel kapcsolatos problémákat járjuk körbe. Számítunk a fogyatékossgal élő emberekre, családtagjaikra, mindazokra, akik segíteni szeretnének az érintetteknek, vagy érdeklődnek a téma iránt. A fontos tudnivalókat az alábbiakban foglaltuk össze.

■ Miről szólnak az online tájékoztató alkalmak?

Szeretnénk minél több emberhez elérni, minél többeknek segíteni. A tájékoztatókon olyan kérdéseket érintünk, amelyek hasznosak lehetnek az ügyintézés során, segítünk a jogszabályok értelmezésében és mindabban, ami az adott témakör kapcsán gondot jelenthet a mindennapokban.

■ Mikor találkozhat velünk elsőként?

Az első online tájékoztatót 2024. március 27-én 10-11.30 között Gulyásné dr. Bölkény Ágota a MEOSZ jogtanácsosa tartja a gyógyászati segédeszközök témakörében.

■ Miről lesz szó?

Az előadásban egyebek mellett szó lesz arról, hogy mit lehet tenni az eszköz meghibásodása esetén; melyek az új jótállási szabályok, kinek kell bizonyítani az eszköz hibáját, mik a teendők az eszköz javításával, javíttatásával kapcsolatban, illetve milyen jogaik vannak az érintetteknek. Mi a békéltető testületi és a fogyasztóvédelmi eljárás menete, milyen teendők vannak a panasz benyújtása esetén.

■ Hol történik az online tájékoztató?

A tájékoztató alkalmak online felületen valósulnak meg, azaz az előadás meghallgatásához a számítógépen/tableten/okostelefonon és az internet kapcsolatán kívül Önnek más eszközre nem lesz szüksége.

■ Hogyan vehet részt a tájékoztatón?

Jelentkezni a következő linken lehetséges:

A jelentkezést követően a regisztrációs rendszer automatikusan küldi ki a jelentkezéskor megadott e-mail címre a linket, amellyel részt tud venni a tájékoztató alkalmon.

(Forrás: Pictoboy)

Fontos!

Az online tájékoztatón a technikai adottságokból adódóan korlátozott létszámban lehet részt venni. Ha betelnének az elérhető helyek, úgy arról a rendszer automatikusan tájékoztatja Önt.

■ Utóbb visszanezethetők az előadások.

Az előadásról senki nem marad le! A tájékoztató alkalmakat rögzítjük, melyek utóbb megtekinthetők a MEOSZ webes felületein.

■ Kérdése van az előadás témájával kapcsolatban?

A tájékoztató témájához kapcsolódó kérdéseiket legkésőbb az előadást megelőző hét szerdán 16.00 óráig a fogadoora@meosz.hu e-mail címre kell megküldeni.

■ Egyetlen kérdés sem marad megválaszolatlan!

Amennyiben az előadást követően valamely kérdésre nem marad idő válaszolni, vagy a válaszhoz további információk szükségesek, úgy a kérdést a fogadoora@meosz.hu e-mail címre elküldve azt utóbb megválaszolja az előadó.

■ Várjuk az Ön javaslatát is az előadások témájára!

Az előadások témájára várjuk az Ön javaslatait is a vonatkozó kérdéseivel együtt, melyeket ugyancsak a fogadoora@meosz.hu e-mail címre kérjük elküldeni.

■ Tájékoztatók időpontja, témája.

Az online tájékoztató alkalmak időpontjáról, témájáról a MEOSZ honlapján, facebook oldalán folyamatosan tájékoztatunk.

Sikeresen zárult a MEOSZ Korlátok nélkül projektje 2023-ban

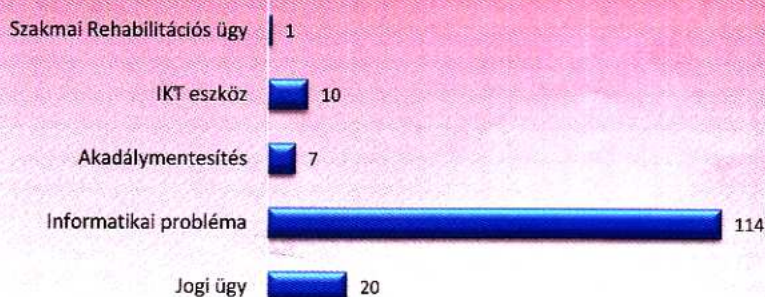
A MEOSZ Korlátok nélkül című projektje 2023-ban is segítette a mozgáskorlátozott emberek önrendelkező életvitelét. A projekt által nyújtott távsegítség szolgáltatás során 2023. január 1-től 2023. december 31-ig a MEOSZ portálon összesen 907 ügy jött létre. A Helpdesk munkacsoport a MEOSZ portálra és egyéb weboldalra történő bejelentkezéssel, a portál- és weboldalhasználattal kapcsolatos kérdésekre adott válaszokkal, az IKT és asszisztív eszközök használatának elsajátításával, gyakorlásával segítette a projektben részt vevő személyeket. A „Hiteles és biztonságos források az interneten címmel a Helpdesk munkacsoport öt alkalommal tartott online előadást, mely az internet adta lehetőségek biztonságos és tudatosabb használatában segítette a mentoráltakat. A MEOSZ emberi jogi csoportjának munkatársai a Portálon leggyakrabban előforduló két ügytípussal kapcsolatban tartottak négy online tájékoztatót; így a fogyatékossgal kapcsolatos diszkrimináció elleni fellépésről, valamint a gyógyászati segédeszközökkel kapcsolatos praktikus információkról beszéltek. A projektben végzett 2023-as elégedettségi mérés adatai alapján a résztvevők sokkal tudatosabban használják az internetet és hatékonyabban képviselik érdekeiket. A mentori munkával a mentorált személyek 94%-a teljes mértékben elégedett volt.

■ Sokan vették igénybe a szolgáltatásokat a MEOSZ Portálon keresztül

2023. január 1-től 2023. december 31-ig a MEOSZ portálon összesen 907 ügy jött létre, amelyből a sorstársi rehabilitációs mentorok által kezelt ügyek száma 702 darab, egyéb szakemberek (helpdesk munkacsoport, jogászok, LÁT ügyintézők, szociális munkás) által kezelt ügyek száma 205 darab. A portálon rögzített esetek olyan problémához, életeseményhez kötődnek, amivel a mentorált személy mentorához fordult segítségért a távsegítség szolgáltatás során. Az ügyeket meghatározott ügytípusok szerint indítják a mentorok a meoszportal.hu (MEOSZ Portál) oldalon a mentorált jelzésére, vele szorosan együttműködve és mindenben egyenrangú partnerként kezelve. A problémát közösen oldják meg, mely során a kitűzött célokat, megjelölt feladatokat szolgáltatási eseményként rögzíti a mentor a MEOSZ Portálon. A mentorált személynek minden szolgáltatási eseményt jóvá kell hagynia ahhoz, hogy az ügy lezárásra kerülhessen. A szolgáltatási eseményeket csak a mentor és a mentorált látja a portálon, rajtuk kívül csak különösen indokolt (technikai probléma, adatvesztés, panasztétel) esetben az ún. szupervizor fiókból a szolgáltatásvezető és a helpdesk munkacsoport vezetőjének van jogosultsága hozzáférni ezekhez az adatokhoz.

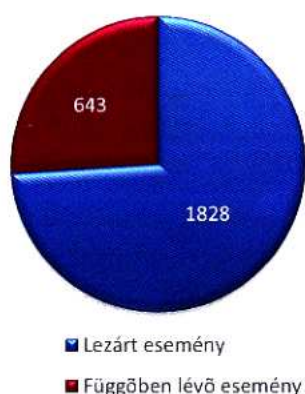
A mentorok munkáját segítették és koordinálták a MEOSZ szakértő munkatársai a MEOSZ Központban. Az akadálymentesítéssel kapcsolatos kérdésekben a LÁT (Lakás akadálymentesítési támogatás) ügyintézők és a MEOSZ INOTEK (Inklúzió és Innováció Technológiai Központ) munkatársai nyújtottak szakmai segítséget. A diszkriminációs és egyéb a mozgáskorlátozottsággal összefüggő jogsérelmi ügyekben az emberi jogi munkacsoport munkatársai, az informatikai problémák elhárításában a helpdesk munkacsoport kollégái voltak a mentorok segítségére. Azokban az esetekben, amikor a mentorok nem tudtak szakmai segítséget nyújtani, ők maguk kezdeményezték az ügy indítását a meosz.hu portálon, előzetesen a mentorált személyekkel egyeztetve. A helpdesk munkacsoport munkatársai ezt követően delegálják a feladatot a portálon a megfelelő szakembernek, aki átveszi és kezeli az ügyet. A továbbiakban a kijelölt szakember tartja a kapcsolatot a mentorálttal.

Szakmai ügyek száma a meoszportal.hu oldalon (N=152)

2023-ban összesen 2471 darab szolgáltatási esemény jött létre a meoszportal.hu oldalon, amelyből 2020 darab mentorok által létrehozott, 451 darab pedig egyéb szakemberek által létrehozott esemény volt. Az események majdnem 2/3-a lezárult, vagy a mentorált személy által jóváhagyásra került.

Események alakulása 2023-ban (N=2471)

A leggyakrabban rögzített ügytípusok között van gyógyászati segédeszköz beszerzésekkel (91 ügy), támogatásokkal kapcsolatos segítségnyújtás (63 ügy), adózással és energiaár változással, védendő fogyasztói minősítéssel kapcsolatos segítségnyújtás és portálhasználattal kapcsolatos segítség (53-53 ügy). Állami egészségügyi szolgáltatás igénybevételével 29 ügy, álláskereséssel és gépjárműbeszerzéssel kapcsolatban 35-35 ügy indult a Portálon. Ügyfélkapun történő ügyintézés 24 ügyben, alapszintű akadálymentesítési ügyintézés 21 ügyben indult és jogsegély szolgáltatás keretében 20 ügyben nyújtottak segítséget a kollégák a projekt keretében. Az IKT Helpdesk munkacsoport kiemelten támogatta a szemegeret, illetve a Verbaliot (kommunikációt segítő szoftvert) használó felhasználókat. Az egyes felhasználókkal 2023-ban számos alkalommal valósult meg távoli segítségnyújtással közös gyakorlás, ahol az újonnan eszközt kapott résztvevők elsajátíthatták, gyakorolhatták az asszisztív eszközök használatát, a korábban eszközt kapott felhasználók, pedig olyan szakmai segítséget kaptak, amellyel tovább bővíthették, javulhatott az általuk használat asszisztív eszközökkel kapcsolatos tudásuk. A Helpdesk vezető a mentoráltak állapotát és eszközigényét több esetben személyesen állapította meg, valamint elvégezte az eszközök pozicionálását, illetve végrehajtotta az eszközök kalibrálását az igényelt eszközön. A 2023-ban kiosztott IKT és asszisztív eszközök a korábbi EFOP projekt keretében már kiosztásra kerültek, majd

a MEOSZ-ba különböző okok miatt visszajuttatott (pl.: elhunyt mentorált, állapotrosszabbodás miatt nem megfelelő, másik eszközt szerzett be a mentorált személy) eszközök újra kiosztását jelentette.

■ Fejlesztések a MEOSZ Portálon

2023 első és egyben legnagyobb fejlesztése a meoszportal.hu oldalon a nyílt regisztrációs rendszer létrehozása volt. A nyílt regisztrációs rendszer lehetővé teszi a projekt célcsoportja számára, hogy önállóan, külső szolgáltató által biztosított kérdőív használata nélkül a MEOSZ portál felületén keresztül végezhessek el a regisztrációt. A regisztráció során a regisztrálónak meg kell adnia az e-mail címét, jelszavát, nevét, születési helyét és idejét, lakcímét, telefonszámát és abban az esetben, ha szeretné, úgy a leendő mentora nevét. A regisztrációt követően a regisztráló, regisztrált státuszba kerül, majd a helpdesk munkacsoport ellenőrzi a megadott adatok helyességét, ezt követően a megfelelő mentorhoz rendeli a regisztrálót, aki ezzel már a portál teljes jogú felhasználójává válik. A mentor felveszi vele a kapcsolatot és felveszi az igényeket felmérő kérdőívet, majd megkezdik ennek alapján a közös munkát. Szintén 2023-ban megvalósult fejlesztés a főoldalra elhelyezett 3 menüpontból álló főmenü. A főmenüön keresztül a portál főoldalára látogató felhasználóknak lehetősége van tájékozódni a projektről, annak szolgáltatásairól és a munkatársak elérhetőségeiről így minden információ birtokában tud felelős döntést hozni a projektben történő regisztrációval kapcsolatban.

■ Praktikus online tájékoztatók a résztvevők számára

A „Hiteles és biztonságos források az interneten” című előadás összesen 5 alkalommal került bemutatásra az érdeklődők számára. Ezek az online tájékoztatók abban segítettek a mentoráltakat, hogy az internet adta lehetőségeket biztonságosan és tudatosabban használják, például csak megbízható tartalmakat nyissanak meg, olvassanak el, vagy töltsenek le, illetve tudatos fogyasztóként csak megbízható oldalakról vásároljanak az online térben. A MEOSZ emberi jogi munkacsoportjának munkatársai a meoszportal.hu oldalon rögzített két leggyakoribb ügytípussal kapcsolatos témában tartottak informatív előadásokat a projektben résztvevők számára, összesen négy alkalommal. A Praktikus információk a gyógyászati segédeszközök igényléséről című előadás keretében a résztvevők információt kaptak a segédeszközök igénylésénem menetéről, az érintettek jogairól, a NEAK honlapján elérhető GYSE eszközkatalógusokról. A MEOSZ munkatársa előadásában külön kitért az eszköz kipróbálására, a kihordási idő, a meghibásodott segédeszköz esetén fontos jótállási szabályokra, illetve az eszköz javíttatásával kapcsolatos teendőkre.

A „Mit tehetek a hátrányos megkülönböztetés ellen?” című előadáson a MEOSZ munkatársai ismertették, mi a hátrányos megkülönböztetés és milyen típusai vannak a jog szerint, hogyan lehet panasszal élni, és milyen kritériumai vannak a hivatalos panasztételnek. Gyakorlati példákon keresztül mutatták be, hogy milyen esetekben és hogyan lehet kérelemmel fordulni az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Egyenlő Esélyért Felelős Főigazgatósághoz hátrányos megkülönböztetés esetén.

■ A résztvevők elégedettek a projekt által nyújtott szolgáltatásokkal

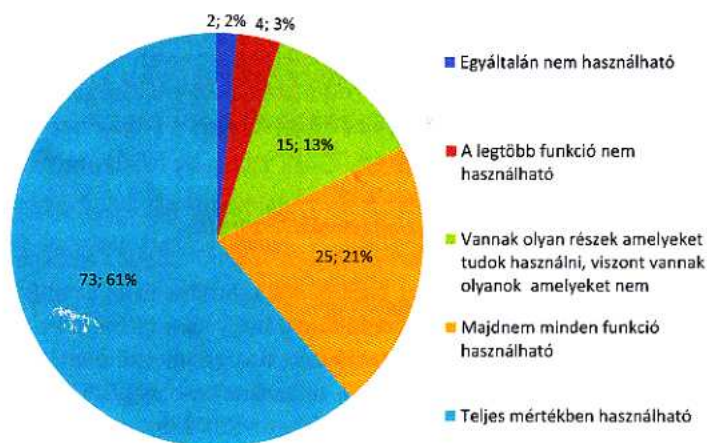
Sokkal tudatosabban használták az internetet és hatékonyabban képviselték érdekeiket a Korlátok nélkül projektben résztvevők a 2023-ban felvett online kérdőíves elégedettségi mérés adatai alapján. 2021 és 2023 között a projekt munkatársai több olyan szakmai fejlesztést is végeztek, amelyek a mozgáskorlátozott emberek rehabilitációs szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítását szolgálták. Egy online, anonim, önkitöltős elégedettségi kérdőív segítségével kérdezték meg a projektben résztvevőket,

hogyan értékelik a projektben nyújtott szolgáltatásokat, mennyire tudják használni a korábban kapott alap- és asszisztív eszközöket és a MEOSZ portált. Az elégedettségi kérdőívre összesen 119 projektben részt vevő mentorált adott választ. A mentori munkával a mentoráltak 94%-a teljes mértékben elégedett volt. A mentoráltak 96%-a szerint mentoruk elegendő segítséget nyújtott az általuk közölt problémák megoldásához és ugyanilyen arányban voltak elégedettek a mentorral folytatott kommunikáció gyakoriságával és minőségével is. A válaszadók 96%-a gondolta úgy, hogy elegendő segítséget kap mentorától. Ugyanilyen arányban jelölték azt is, hogy a mentorálás során a mentor megértő volt és teljes mértékben odafigyelt a mentorált problémafelvetésére. A válaszadók 82% -a jól tudja használni a projektben kapott alapeszközt is. A tabletek és laptopok tehát nagyobb arányban jól működnek és jól használhatók a válaszadók véleménye szerint, azonban a válaszadók 18%-a jelezte azt, hogy nem tudja

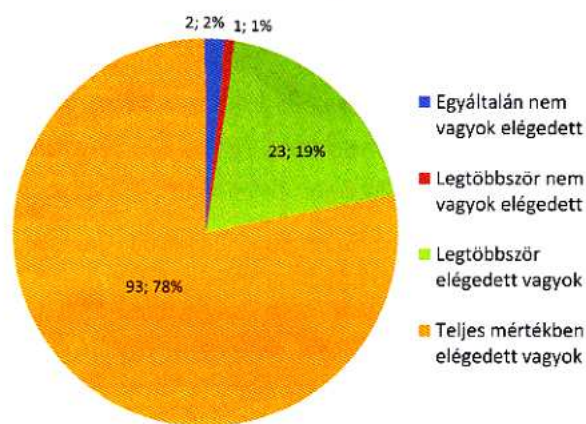
már használni az eszközt mert túl lassú, elromlott, vagy egészségügyi állapotában történt olyan változás, ami miatt képtelen már használni azt. A válaszadók 82%-a szerint a MEOSZ Portál funkcióik teljes mértékben használhatók, illetve majdnem minden funkcióját használják a portálnak. A portálon zajló mentorálási folyamat lépéseivel a válaszadók 88%-a teljes mértékben tisztában van. A portál e-mailés értesítő funkcióját a válaszadók döntő arányban (88%) hasznosnak találták. A válaszadók 54%-a teljes mértékben egyetértett azzal az állítással, hogy a projektben kapott támogatásnak köszönhetően sokkal tudatosabban használja az internetet ügyei intézésére.

■ Sebő Gergő

Értékelje a portál használhatóságát

Mennyire elégedett a mentor által nyújtott mentorálás minőségével?

ELHUNYT DEÁK FERENCNÉ A MOZGÁSKORLÁTOZOTTAK SAJÓSZENTPÉTERI EGYESÜLETÉNEK ELNÖKE

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége fájó szívvel tudatja, hogy 2024. február 23-án türelemmel viselt súlyos betegség következtében elhunyt Deák Ferencné, a Mozgáskorlátozottak Sajószentpéteri Egyesületének elnöke.

Deák Ferencné 2000. júniusától volt az egyesület vezetőségi tagja, irodavezető, szervezőtitkár és Lát ügyintézőként. 2006-tól töltötte be az egyesület elnöki tisztségét. Szívvel-lélekkel végezte a mozgáskorlátozott emberekért végzett tevékenységét.

A segítőkészség vezérelte, meghallgatta, tanácsokkal látta el a hozzá forduló embereket, s ha kellett, segített az ügyintézésben is. A mozgáskorlátozott emberek iránti elhivatottságát jól tükrözik a Humanitás egy korábbi számában vele készült írás, ahol úgy fogalmazott: „Nálunk kötődő a jó szó, a személyes meghallgatást semmi nem pótolja, mert e mögött törődés, szeretet lakozik.”

Emlékét megőrizzük. Nyugodjék békében!

Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége

A fogyatékos emberek érdekeit szolgáló, innovatív, nemzetközi kutatásban vesz részt a MEOSZ

A MEOSZ részt vesz a „Jóléti tapasztalatok: biztonságos, méltóságteljes és igazságos? Paradigmaváltás a szociális háló összehasonlító vizsgálatában” című nemzetközi projektben. A projekt célja, hogy feltárja a projektben résztvevő öt országban – köztük Magyarországon - élő emberek, köztük a fogyatékosággal élők tapasztalatait a munkanélküli ellátásokkal kapcsolatban. A kutatási projekt első szakaszában, minden országban felméri a jóléti rendszerekkel kapcsolatos szubjektív tapasztalatokat. Az országokban megvalósuló felmérés előkészítését egy online találkozón kezdték meg a projektben együttműködő kutatók és civil munkatársak, köztük a MEOSZ munkatársai, majd egy személyes találkozón folytatták a közös munkát Madridban. A kutatás eredményeit a MEOSZ felhasználja érdekvédelmi munkája során.

A KUTATÁSRÓL

A MEOSZ részt vesz a „Jóléti tapasztalatok: biztonságos, méltóságteljes és igazságos? Paradigmaváltás a szociális háló összehasonlító vizsgálatában” című nemzetközi projektben, mely az Európai Kutatási Tanács (European Research Council) támogatásával valósul meg. Vezetője az angol King's College és a University of Kent.

A kutatási projekt célja, hogy feltárja a projektben részt vevő öt országban (Észtország, Norvégia, Egyesült-Királyságok, Spanyolország, Magyarország) élő emberek, köztük a fogyatékosággal élők tapasztalatait a munkanélküli ellátásokkal kapcsolatban. Az innovatív projekt lehetővé teszi a különböző ellátásban részesülők jóléti rendszerekkel kapcsolatos tapasztalatainak összehasonlítását a méltósággal/megbélyegzéssel, a biztonsággal/bizonytalansággal és az igazságossággal/tisztességtelenséggel kapcsolatos tapasztalatok dimenziójában. A nemzetközi projekt nagyon fontos eleme az is, hogy az egyes országok juttatásainak kedvezményezettjeivel együttműködve valósulnak meg a mennyiségi és minőségi vizsgálatok. A kvalitatív kutatás során mélyinterjúk készülnek olyan emberekkel, akik előnyöket élveznek a jóléti rendszerrel való interakcióikból. A kvantitatív mérés során a tapasztalatok és a kiválasztott eredményekre vonatkozó adatok összehasonlító elemzése fog megtörténni.

A MEOSZ RÉSZVÉTELE A PROJEKTBEN

A projekt első szakaszában, minden résztvevő országban, így Magyarországon is, felméri a jó-

léti rendszerekkel kapcsolatos szubjektív tapasztalatokat. Ez magában foglalja a párbeszéd kialakítását azokkal, akik jelenleg valamilyen munkanélküli, foglalkoztatást helyettesítő vagy kiegészítő ellátásban részesülnek az egyes országokban. A MEOSZ, mint magyarországi együttműködő partner vesz részt ebben a tevékenységben. Országonként 20-30 érintett személyt kérdezőnk meg, köztük fogyatékosággal élő személyeket is, a jóléti rendszerekkel kapcsolatos tapasztalatokról. A releváns partnerek - így a MEOSZ is - minden országban részt vesznek az eredmények értékelésében. A kutatás eredményeinek segítségével a MEOSZ bővebb, pontos méréseken alapuló információkhoz juthat a fogyatékosággal élő személyek, így a mozgáskorlátozott emberek jóléti rendszerekkel kapcsolatos tapasztalatairól, ami segítheti Szövetségünk érdekvédő tevékenységét olyan területeken, mint például a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés.

AZ ELSŐ TALÁLKOZÓ MADRIDBAN

A felmérés előkészítését 2024. január 26-án, egy online találkozó keretében kezdték meg a projekt csapat tagjai, köztük a MEOSZ munkatársai, majd 2024. február 1-én és február 2-án egy személyes találkozón folytatták a közös munkát Madridban. A két, igen intenzív munkával telt nap során a kutatási projektben résztvevő egyetemi kutatók és a civil partnerek munkatársai dolgoztak együtt. A projektindító találkozó alkalmával a résztvevők kiscsoportos és páros feladatok során kezdték meg a közös gondolkodást a projekt részleteiről. Lefektették a közös célokat, meghatározták, hogyan fognak együttműködni, milyen előnyei és nehézségei vannak egy ilyen, sok szereplős nemzetközi összehasonlító kutatásnak, beszéltek a fontos szükségletekről, a közös és az eltérő értékekről és a szociális rendszerek hasonlóságairól és különbségeiről. A kutatást vezető egyetem munkatársai egy előadás keretében hasznos információkat osztottak meg a kutatásban első szakaszában használható nem formális adatgyűjtési technikákról, módszerekről, végül külön csoportokban az akadémikusok és a civil szervezetek munkatársai egyeztettek az angol koordinátorokkal a jövőbeli feladatokról, tervekről és a kutatás eredményeinek felhasználásáról.

■ Sebő Gergő

Segítség egy gombnyomással!

GONDOSÓRA

Igényelje a Gondosórát,
hogy biztonságban tudhassa
idősebb szeretteit a nap 24 órájában!

Magyarország Kormánya fontos feladatának tekinti, hogy gondoskodjon 65 év feletti honfitársainkról. A **Gondosóra** egy korszerű, díjmentes jelzőeszköz, amelyhez egy éjjel-nappal elérhető diszpécshívószolgálat kapcsolódik, így az idősek szükség esetén egyetlen gombnyomással jelezni tudják, ha segísége van szükségük.

www.gondosora.hu

Tel.: +36 1 445 00 80

KEREKESZÉKKEL A VILÁG KÖRÜL

RÉSZLETEK A BENDEGÚZ, A KEREKESZÉKES VILÁGJÁRÓ
CÍMŰ KÖNYVBŐL

PERU VII. - CUSCO, BÚCSÚ PERUTÓL

„Cusco, a kozmopolita nagyvárossá vált hajdani inka főváros szélsőséges ellentmondásossága valósággal mellbe vágja az ide látogató külföldit. Inka templomok romjaira támaszkodó gazdagon díszített katedrálisok, a macskaköves síkatorokban masszázsszal hálaló ügynökök hada, méregdrága dizájnertől előtt elárvult lámacsemetét palackozott vízzel itató népviseletbe öltözött indián asszony. Az inka birodalom legjelentősebb városa, a kontinens legöregebb folyamatosan lakott települése mára a három Amerika elvitathatatlan archeológiai központjává is vált. Cusco a dél-amerikai turizmus egyik legfontosabb állomása, Macu Picchu kapuja.”

**NYUGODTAN LEGELŐ ÁLLATCSORDÁK, RIKÍTÓ
SZÍNŰ RUHÁBAN ÖKÖRREL
ÉS FAEKÉVEL SZÁNTÓ PARASZTOK**

Kétezerhat január kilencedikén, a latin-amerikai utazásom hetvenötödik napjának reggelén hat óra körül La Paz-ban, Bolívia majd négyezer méter magasan fekvő fővárosában az ismerős busz-terminálon vacogok. Pillanatnyilag szerencsésnek gondolom magam, mert a tágas WC előterében meleg vízzel moshatok fogat, mindazonáltal a bolíviai utazás végén ipari mosógépben zúgó kopottas gyapjútakarónak érzem már magam. Meglepően sok a külföldi turista a terminálon, beállok az automata előtt kígyózó háztiszásos sorba és iszok két nagy pohár forró csokit. A Litoral cégnél száz bolíviai buszjegyet veszek egyet. Megmászom a buszt, a különben sem túl tiszta nadrágommal szokás szerint feltörölöm a padlót, majd fellendülök az első üres ülésre. Miközben a busz-szolga eltünteti az összecsucott kerekesszéket, lélekben felkészülök az újabb egész napos zötykölődésre. Majdnem három hónap után sem untam meg a busz ablakából „tévézést”, azaz a reklám nélkül, vágatlanul sugárzott „Íme, Peru igazi arca” élő, real-time adást. Desaguadero-nál belépünk Peruba, a Titicaca tó partján megcsodálom a Cerro Khapia vulkánt, majd következik a jól ismert Puno és Juliaca. Ülésszomszédjaim, egy nagyon barátságos család Juliaca-ból izgatottan várják, hogy a busz végre letegyje őket a házuk kapujában. Teljesen mindegy, hogy az otthon Juliaca vagy éppenséggel Miskolc, nyilvánvaló, hogy minden utazás egyik fénypontja a hazaérkezés, amire nekem még pár hetet várnom kell. Cusco-hoz közeledve megcsodálom a vad vidéket, hóval borított fekete hegyeket, a régmúlt

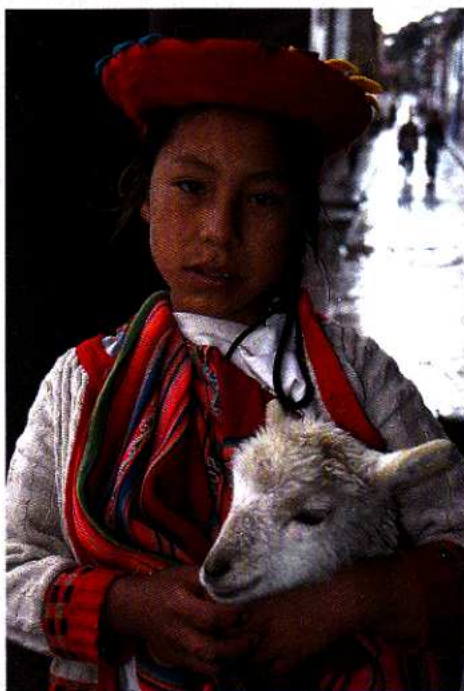

időket idéző térdmagasra vásott méter vastag vályogfalakat, a völgyekben megbújó kies bádogg- és zsupfedelű falvakat, az épülőfélben lévő kisvárosokban a derékszögű vonalzóval tervezett utcák végtelen sorát, a szándékosan befejezetlen téglaházak tetején meredező betonacél erdőt, a nyugodtan legelő állatcsordákat, a rikító színű ruhában ökörrrel és faekével szántó parasztokat.

Estére kelve a busz végre begördül Cusco főpályaudvarra. Taxival megyek a Hosteleria szállóba, ahol rengeteg lépcsőbe ütközök. A Magnolia hotelben is csak az emeleten van szoba. Késő van, nem keresek tovább, meg kell szállnom, valahol. Rövid alku követően húsz bolíviai egyezünk meg. Az egész napos buszos hullámvasút után kinézek a városba fejet szellőztetni és a gyomromban tátongó lyukat grillcsirkével betömetni, majd egy órácskát a temérdek internet-kávézó egyikében is eltöltök. Éjfél körül hullavagyok, miután felcipelnek az emeletre szó szerint beések az ágyba.

**MEGLEP, HOGY A NÁLAM ÁLLVA SEM TÚL MAGASABB FÉRFIAK ÉS NŐK
MILYEN ERŐSEK**

Kilenc körül felkelek, aggaszt, hogy megint seb van a fenekemen, a busz rozsdás vaslépcsője vagy egy hegyes kavics megszúrhatta. Komótosan megreggelizek a sarki kávézóban, nem sietek sehová. Sétálok a városban, Cusco is, akárcsak a legtöbb perui város, titokzatos, gyönyörű és izgalmas és

természetesen számomra vállalhatatlanul meredek. Itt is látszik, hogy hallottak már az akadálymentes-ségről, csak épp nem tudják, hogy mi az. A járdákat feladom, állandóan az úton, nem ritkán a forgalommal szemben közlekedek, lassan rendszámot is kaphatnék. Ha fel akarok menni a járdára vagy bemenni valahová, rövid kiképzést követően, hogy a nyakam ne inka lépcsőn törjem ki, az itteni mélyen vallásos, jó keresztény emberek zokszó nélkül segítenek. Még mindig meglep, hogy a nálam állva sem túl magasabb férfiak és nők milyen erősek.

A katolikus anyaszentegyház időtlen védőbástyájaként Cusco belvárosát a Virakocsa inka palotájának visszabontott falaira épített El Triunfo katedrális uralja. A 'triumfo' egyrészt a spanyolok győzelmét, diadalát jelenti, másrészt a fejlett inka kultúra és államiság teljes megsemmisülését. A véráztatta középkor, amikor az új birodalom a leigázott ország üszkös romjára épült, évszázadokkal ezelőtt véget ért, ma már legfeljebb filozofálni lehetne azon, hogy milyen lenne Cusco, ha ötszáz évvel ezelőtt lett volna műemlékvédelem vagy legalábbis egy humánus alkirály és a városban egymás mellett pompáznának a pogány inka és keresztény katolikus épületek.

A közeli Szacsajhuamán inka település köveit felhasználva a katedrális 1559-től majd egy évszázadon keresztül épült. Miután 1978-ban Juan Carlos spanyol király visszaszolgáltatta, a templomban helyezték örök

nyugalomra a leghíresebb inka történetíró, Garcilaso de la Vega földi maradványait, aki 1539-ben Cusco-ban született majd hosszú, kalandos életet követően 1616-ban Cordobában halt meg.

A katedrális ad otthont a város leggazdagabb „escuela cuzquena”, cusco-i iskola gyarmati művészeti gyöngyszemeket felsorakoztató gyűjteményének. Sehol máshol nem látható a fejlett XVII. századi európai és hagyományos inka képzőművészet ilyen gyönyörű ötvöződése, mint az El Triunfo katedrálisban.

ROPOGÓS PIROSRA SÜTÖTT 'KUJ', AZAZ TENGERIMALAC LÁBAK MEREDEZNEK AZ ÉG FELÉ

Itt látható például a hegyformájú, folyókkal díszített ruhába öltöztetett Szűz Mária ábrázolása is, akihez a helybeliek még öt évszázad elteltével is a pogány Pachamama, Földanya nevében is fohászoknak vagy az egyik leghíresebb kecsua festő „Utolsó vacsora” alkotása perui kontextusba helyezve, amelyen az asztalon az ezüst kehelyben a Peruban oly népszerű ropogós pirosra sütött 'kuj', tengerimalac lábak meredeznek az ég felé.

Cusco-ban a vallásnak mind a mai napig megkérdőjelezhetetlen szerepe van. 1650-ben a szünni nem akaró nagy földrengés napján a helyiek egy hatalmas keresztet cipeltek körbe-körbe a város főterén, kérve az Urat, hogy állítsa meg a gyilkos rengést és az valami csoda folytán valóban megtörtént. Az El Señor de los Tremblores, 'A földrengések urá'-nak elnevezett keresztet a katedrálisban főhelyet kapott és az itteniek hite szerint a minden évben megismételt körmeneten azóta is védi Cusco-t a további gyilkos rengésektől. Mindenesetre, mivel megérkeztünk a XXI. századba, a Katedrális lábánál parkoló kisteherautó ponyvája szerint itt is egy szép európai női arccal lehet a legtöbb Nesté jégkrémet eladni.

Az ódon füstös kőfalak árnyékában saját maguknál öregebb fotoapparátot használó fényképezők türelmesen vadásznak önmagukat és családjukat megörökíteni vágyó kliensekre. Szeretek fotósokat fényképezni, de még annál is jobban lekapni a másoknak pózoló embereket, turistákat, bárkit, aki nem vág ezért fejbe.

A templom lépcsőin koldusok és csudálatos gyógyulásra váró betegek lábánál potyaleső ebek ücsörögnek a legnagyobb egyetértésben. A füstös nagyváros zajától néhány lépésnyire, milliméter pontossággal megmunkált inka kőfalak jótékony védelmében saját készítésű portékával házaló falusi indián családok pihennek. A téren inka és kecsua motívumokkal készített szín pompás akvarelleket is lehet venni, odébb pedig palackozott itókákat is, ha az emberfia megszomjazna és van szíve felébreszteni a fal tövében gubbasztó vízárus asszonyt.

■ NBL

♦ Humanitás

ÖRÖKÖS FŐSZERKESZTŐ: **IGNÁCZ BEA** ♦ FŐSZERKESZTŐ dr. Bánfai Tamara ♦ A SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ CÍME: 1032 Budapest, San Marco u. 76.

♦ TELEFON (06-1) 388-2388 ♦ E-MAIL: humanitas@meosz.hu

Megjelenik havonta. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatóság, postacím: 1900 Budapest ♦ Előfizethető az ország bármelyik postáján, a hírlapkézbesítőknél.

Megrendelhető e-mailben: hirlaplofizetes@posta.hu és telefonon 06-1/767-8262, valamint interneten: <https://eshop.posta.hu/storefront/hirlapok/szakmai-lap/humanitas/prodB044608.html> ♦ Előfizetési díj: fél évre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft ♦ KIADJA a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége ♦ FELELŐS VEZETŐ Kovács Ágnes

NYOMÁS: Pauker Nyomda ♦ FELELŐS VEZETŐ: Vértés Dániel ♦ GRAFIKA ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS: Zsemberi Tímea ♦ ISSN 02370433

♦ CÍMLAPON: Húsvét (Forrás: Pixabay)